

KİMLERE AKCİĞER NAKLİ YAPILIR?

İlaçla tedavisi mümkün olmayan veya maksimum tıbbi tedavinin yetersiz kaldığı ilerleyici akciğer hastalıkları olan hastalarda, kronik solunum yetmezliği geliştiğinde akciğer nakli önemli bir tedavi seçeneğidir. En sık akciğer nakli yapılan hastalıklar arasında ileri dönem Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH), akciğer fibrozisi, kistik fibrozis, bronşektazi, pulmonar arteriyel hipertansiyon, sarkoidoz sayılabilir.

Akciğer nakli yapılmasının yararı, nakil yapmamanın getireceği riskten fazla ise nakil düşünülmelidir.

Kronik son dönem akciğer hastalığında aşağıdaki durumlarda akciğer nakli yapılması önerilir:

1. Eğer nakil yapılmazsa 2 yıl içinde akciğer hastalığından ölüm riskinin yüksek (>%50) olması,
2. Akciğer naklinden sonra en az 90 gün yaşama olasılığının yüksek (>%80) olması,
3. Genel tıbbi durum itibarıyla nakil sonrası 5 yıl yaşama olasılığının yüksek (>%80) olması.

Akciğer nakli için bu genel kriterlerin yanı sıra her hastalık için nakil merkezine yönlendirme ve listeleme kriterleri vardır. Göğüs hastalıkları uzmanları, bu kriterlere göre hastalarını nakil merkezlerine yönlendirmelidir. Akciğer fibrozisi gibi kötü prognozlu hastalıklarda hastanın erken dönemde nakil merkezine yönlendirilip orada da izlenmesi ve uygun zamanda listelenmesi önerilir.

Akciğer nakli özellikli bir tedavidir. Ameliyat döneminde morbidite ve mortalite (ölüm) riski diğer organ nakillerine göre yüksektir. Akciğer nakli sonrası akciğer enfeksiyonu ve rejeksiyon atakları görülme sıklığı daha fazladır. Akciğer naklinde immunsupresif ilaç dozları, diğer solid organ nakillerine göre daha fazladır. İlaçlara bağlı yan etkiler de daha fazla görülür. Akciğer nakli sonrası ortalama 5 yıllık yaşam süresi hastalığa göre %50-70 arasında değişmektedir. Hastanın eşlik eden diğer hastalıkları da mortalite riskini artırır.

Akciğer nakli düşünülen her hasta, akciğer nakli için uygun olmayabilir. Bu nedenle hastalar nakil merkezinde, eşlik eden ek hastalıklar ve nakil yapılmasına engel durumlar açısından ayrıntılı değerlendirilmelidir.

Akciğer nakli için kesin ve göreceli engelleyici durumlar vardır. Bu durumlar:

- 1- Yakın zamanda geçirilmiş kanser öyküsü (5 yıl hastalıksız dönem; melanoma dışı lokalize cilt kanserlerinde 2 yıl hastalıksız dönem),
- 2- Diğer önemli organlarda (karaciğer, böbrek, kalp gibi) tedavisi mümkün olmayan hastalık veya fonksiyon bozukluğu,
- 3- Tedavi edilemeyen kalp damar hastalığı,
- 4- Ani genel durum bozukluğu (sepsis, kalp krizi, karaciğer veya böbrek yetmezliği gibi),
- 5- Düzeltilemeyen kanama bozukluğu,
- 6- Nakil öncesi etkin kontrol sağlanamayan dirençli etkenlerle kronik enfeksiyon ,
- 7- Aktif tüberküloz (verem) hastalığı olması,
- 8- Ciddi göğüs duvarı veya omurga deformitesi,
- 9- Ciddi obezite (BMI >35) veya aşırı zayıflık (BMI<16),
- 10- Geçmişte uzun süreli tedaviye uyumsuzluk göstermesi,
- 11- Nakil ekibi ile uyumu engelleyecek psikiyatrik, psikolojik sorunlar,
- 12- Sosyal desteklerin olmaması veya yetersiz olması,
- 13- Yetersiz rehabilitasyon potansiyeline yol açacak çok ciddi fiziksel kısıtlanma (kalça kırığı, immobilité),
- 14- Madde bağımlılığı veya kötüye kullanımı (sigara, alkol, tütün, uyuşturucu vb),
- 15 - Halen sigara içiyor olması.(sigara en az 6 ay önce bırakılmış olmalıdır)

Uzm. Dr. Sultan Sevkan CANER

Göğüs Hastalıkları Uzmanı